

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU
Turku School of Economics

PAN-EUROPEAN INSTITUTE

Markus Hägerström

Arvio Venäjän valtionyhtiöiden toiminnasta

Electronic Publications of Pan-European Institute 3/2010

Arvio Venäjän valtionyhtiöiden toiminnasta

Markus Hägerström¹

3/2010

**Electronic Publications of
Pan-European Institute**

www.tse.fi/pei

Pan-Eurooppa Instituutti haluaa kiittää Suomen Akatemiaa (rahoituspäätös n:o 118338) taloudellisesta tuesta, joka mahdollisti raportin kirjoittamisen.

Tässä raportissa esitetyt näkemykset ja mielipiteet eivät välttämättä edusta Pan-Eurooppa Instituutin tai sen henkilökunnan virallista kantaa.

¹ Markus Hägerström työskenteli tutkimusapulaisena Pan-Eurooppa Instituutissa, Turun kauppakorkeakoulussa vuoden ajan vuosina 2008–2009.

Tiivistelmä

Venäjän valtionyhtiöt luotiin kehittämään Venäjän taloutta. Valtionyhtiöiden suunniteltiin toteuttavan keskeisiä valtiollisia tavoitteita, kuten turvaamaan valuuttavarantoja, järjestämään vuoden 2014 talviolympialaisia tai kasvattamaan innovaatioita korkean teknologian ja nanoteknologian aloilla. Vuoden 2007 loppuun mennessä Venäjälle oli perustettu seitsemän valtionyhtiötä; valtion kehityspankki Vneshekonombank (the Bank of Development and Foreign Affairs), nanoteknologiayhtiö Rosnano, ydinvoima-alan yhtiö Rosatom, Talletustakuuvirasto, Asumis- ja kunnallispalveluiden kehitysrahasto, Sotsin olympialaisten rakentamisesta vastaava Olimpstroj ja suurimpana monialayritys Rostehnologii.

Kritiikki Venäjän valtionyhtiöitä kohtaan on kasvanut huomattavasti viimeisen vuoden aikana Venäjällä. Valtionyhtiöitä on kritisoitu mm. tehottomasta varojen käytöstä sekä ylimitoitetuista palkkaus- ja luontaiseduista. Kaiken lisäksi Venäjän ylin johto presidenttiä ja pääministeriä myöten on esittänyt huolensa valtionyhtiömuodon toimivuudesta sekä niiden asemasta tulevaisuudessa.

Kolme valtionyhtiötä, Vneshekonombank, Rostehnologii sekä Rosnano, tullaan tämän hetkisten tietojen mukaan muuttamaan osakeyhtiöiksi vuoden 2010 puolella. Venäjän valtion korkeimman syyttäjän tekemän valtionyritysten tilintarkastus vuoden 2009 lopussa osoitti, että budjettivarojen hyödyntäminen ainakaan suurimpien valtionyhtiöiden osalta ei ole toteutunut alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Tutkinta paljasti valtionyhtiöiden toiminnassa myös tukun budjettivarojen väärinkäytöksiä. Mielenkiintoista tulee olemaan, minkälaisen yhtiömuodon nämä kolme valtionyhtiötä tulevat saamaan ja miten Venäjän valtion rooli tulee muuttumaan näiden yhtiöiden osalta mahdollisten muutosten jälkeen.

Tässä raportissa on arvioitu neljän Venäjän valtionyhtiön toimintaa. Raportin case-yhtiöiksi on valittu neljä keskeistä valtionyhtiötä, jotka ovat merkittävässä asemassa Venäjällä tällä hetkellä ja sen johdosta erittäin mielenkiintoisia. Nämä yhtiöt ovat valtion kehityspankki Vneshekonombank, nanoteknologiayhtiö Rosnano, monialayhtiö Rostehnologii sekä olympialaisten rakennuksesta vastaava Olimpstroj.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	VALTIONYHTIÖIDEN TARKOITUS JA TEHTÄVÄT.....	6
2.1	Vneshekonombank.....	8
2.2	Rosnano.....	9
2.3	Rostehnologii	10
2.4	Olimpstroj	12
3	KESKUSTELU VALTIONYHTIÖIDEN ASEMASTA LISÄÄNTYNYT	14
4	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	20
	LÄHTEET	24

LUETTELO KUVISTA JA TAULUKOISTA

Kuva 1	Valtion Kehityspankin toimintalinjat 1.10.2009 mennessä (100 %)	8
Kuva 2	Rostehnologiin omistusrakenne vuonna 2009.....	12
Taulukko 1	Venäjän seitsemän valtionyhtiötä.....	5

1 Johdanto

Vuoden 2006 lopussa, Vladimir Putin päätti Venäjän kaikkien aikojen suurimmasta kertaluonteisesta julkisesta investoinnista. Hän allekirjoitti sopimuksen valtionyhtiöiden (Goskorporatsijii) perustamisesta. Neljä uutta valtiollista yhtiötä suunniteltiin saavan varoja lähemmäs 40 miljardia dollaria valtion budjetista ja vastavuoroisesti ne olivat oikeutettuja omistamaan noin 80 miljardia dollaria valtion varoja atomi- ja puolustusteollisuudessa. Lisäksi tehtiin suunnitelmat uusien yhtiöiden perustamisesta myöhempänä ajankohtana.

Valtionyhtiöt luotiin kehittämään Venäjän taloutta. Valtionyhtiöiden suunniteltiin toteuttavan keskeisiä valtiollisia tavoitteita, kuten turvaamaan valuuttavarantoja, järjestämään vuoden 2014 talviolympialaisia tai kasvattamaan innovaatioita korkean teknologian ja nanoteknologian aloilla. Vuoden 2007 loppuun mennessä Venäjälle oli perustettu seitsemän valtionyhtiötä; valtion kehityspankki Vneshekonombank (the Bank of Development and Foreign Affairs), nanoteknologiayhtiö Rosnano, ydinvoima-alan yhtiö Rosatom, Talletustakuuvirasto, Asumis- ja kunnallispalveluiden kehitysrahasto, Sotsin olympialaisten rakentamisesta vastaava Olimpstroj ja suurimpana monialayritys Rostehnologii. Yhteistä näille kaikille valtionyhtiöille on niiden taustalle luotu valtion kehittämisspankki, jonka ensisijaisena tehtävänä on ollut suurten valtion infrastruktuuria sekä venäläisten yritysten innovaatioita tukevien projektien rahoittaminen.

Seitsemän valtionyhtiötä nauttii useista lainsäädännöllisistä eduista Venäjällä ja ne eivät toimi samojen lainsäädännöllisten normien alla kuin yksityiset yritykset sekä valtion hallinnoimat avoimet osakeyhtiöt. Valtionyhtiöille myönnettyt etuudet ovat mahdollistaneet liiketoiminnan toimintavapauden sekä varojen hankinnan. Näiden lisäksi ne eivät ole konkurssilainsäädännön alaisia ja ovat oikeutettuja samoihin verotus- sekä tullihelpotuksiin kuin muut julkiset ei-hallituksen alaiset organisaatiot. Venäjän hallitus toimii perustajana yhtiöissä, toimittaa tiettyjä varoja yhtiöille, mutta ei ole kuitenkaan vastuussa yhtiöiden taloudellisista velvollisuuksista. (Sprenger 2008.)

Valtionyhtiöt ovat koko niiden olemassaolonsa aikana saaneet osaksensa paljon kritiikkiä liittyen niiden valtion varojen käyttöön sekä valvontaan. Kriitikot ovat nostaneet usein esille korruption sekä kilpailun vääristämisen. Myös taloudellinen kriisi on vauhdittanut kritiikkiä yhtiöitä kohtaan ja keskustelua on käyty siitä, mitä aloja näiden yhtiöiden tulisi taloudellisen taantuman aikaan tukea. Kritiikki valtionyhtiöitä kohtaan

Venäjän presidenttiä myöten on myös noussut valtionjohdon suunnilta viimeisten kuukausien aikana. Yhtiöiden rahoituksen käytön epäselvyydet sekä tuloksettomuus ovat nostaneet keskustelun yhtiöiden yksityistämisestä avoimuuden lisäämiseksi. Valtionyhtiöt on luotu sellaisille talouden aloille, joissa kilpailua ei ole ennestään ollut ja joissa valtiolla on suuret intressit. Aloilla, joille valtion on luonut monopolin, on vaikea kuvitella kasvavaa kilpailua. Yhtenä kysymyksenä siis nouseekin mieleen, miten suuret valtionyhtiöt pystyvät kasvattamaan innovaatioita sekä kilpailua niillä aloilla, joilla ne toimivat. (Novayagazeta 2009.)

Tämän raportin tarkoituksena on *arvioida Venäjän valtionyhtiöiden toimintaa*. Raportin alussa tarkastellaan valtionyhtiöiden perustamisen historiaa sekä syitä tämän tyyppisten yhtiömuotojen perustamiselle. Tämän jälkeen esitellään neljä valtionyhtiötä, jotka ovat kehityspankki, Rosnano, Rostehnologii sekä Olimpstroj. Nämä neljä valtionyhtiötä saivat aikanaan merkittävät budjettivarat toimintansa tueksi Venäjän valtiolta ja ovat olleet keskeisessä asemassa Venäjän talouden vetureina. Lisäksi lisääntynyt huomio ja kritiikki Venäjällä näiden yhtiöiden toimintaan oli osasyynä niiden valintaan tämän raportin case-yhtiöiksi. Raportin viimeisessä osassa arvioidaan case-yhtiöiden toimintaa.

Seuraavassa taulukossa on esitelty Venäjän seitsemän valtionyhtiötä, joista siis neljä valittiin käsiteltäviksi tässä raportissa. Valtion kehityspankki *Vneshekonombank* toimii tärkeänä rahoittajana Venäjän infrastruktuuria tukevissa projekteissa, *Rosnanolla* on merkittävä rooli innovaatioiden kehityksessä, valtionyhtiö *Rostehnologii* on nopeasti kasvattanut valtaansa Venäjän korkean teknologian veturina ja Sotsin talviolympialaisten rakennuttamista varten perustettu *Olimpstroj* on tärkeässä roolissa olympialaisten onnistumisen kannalta. Yhteistä vielä näille kaikille yrityksille on, että niillä on omat vaikutuksensa yleiseen innovaatio- sekä kilpailuympäristöön Venäjällä jo pelkästään niiden valtiollisen aseman puolesta.

Taulukko 1 Venajan seitsemän valtionyhtiötä

Valtionyhtiö (perustamisajankohta)	Tarkoitus / Tehtävä	Yhtiön pajohtaja
Vneshekonombank (Russian Development Bank) (17.5.2007)	Venajan kehityspankin patehtavat ovat infrastruktuuria tukevien projektien, erikoistalousalueiden sekä pienten ja keskisuurten yritysten rahoittaminen tehtävänä kasvattaa innovaatioita, kilpailua sekä Venajan talouden monipuolistumista.	Vladimir Dmitriev
Rosnano (19.7.2007)	Nanoteknologian valtionyhtiön tehtävänä on tukea valtion nanoteknologia- ja innovaatiopolitiikkaa sekä toteuttaa nanoteknologiaprojekteja. Yhtiön kokonaisbudjetti on noin 8 miljardia dollaria.	Anatoli Tsubais
Rostehnologi (24.11.2007)	Rostehnologiin tehtävänä on korkean teknologian innovaatioiden tukeminen ja kehittäminen. Yhtiön kokonaisbudjetista ei saatavissa luotettavaa informaatiota.	Sergei Chemesov (Rosoboronexportin entinen pajohtaja)
Olimpstroi (30.9.2007)	Sotsin Talviolympialaisten organisaatio. Yhtiön kokonaisbudjetti on noin 8 miljardia dollaria.	Taimuraz Bolloev
Rosatom (3.12.2007)	Ydinvoima-alan valtionyhtiö Rosatom toteuttaa valtion politiikkaa, kontrolloi atomienenergian käyttöä, takaa vakaan toiminnan siviili- ja puolustusteollisuuden ydinlaitoksille ja huolehtii ydin- ja säteilyturvallisuudesta Venäjällä.	Sergei Kirienko
Talletustakuuvirasto (tammikuu 2004)	Talletustakuuviraston tehtävänä on huolehtia yleisesti talletussuojasta, pitää pankkirekisteria, seurata talletussuojarahaston kehitystä, kuten pankkien ja vakuutusmaksujen ohjautumista talletussuojarahastoon.	Alexander Tourbanov
Asumis- ja kunnallispalveluiden kehitysrahasto (21.7.2007)	Yhtiön tehtävänä on kuntien ja asumisen nykyaikaistaminen ja kehittäminen Venäjällä.	Konstantin Tsitsin

Lähteet: Wisniewska 2008, Sprenger 2008, yhtiöiden Internet-sivut

2 Valtionyhtiöiden tarkoitus ja tehtävät

Suurin osa Venäjän nykyisistä valtionyhtiöistä luotiin vuonna 2007 ja ne olivat pitkälti presidentti Vladimir Putinin käsialaa. Miten nämä valtionyhtiöt on aikoinaan perustettu ja mitkä olivat perusteet niiden luomiseen? Vuonna 2006, Venäjän valtion viranomaiset kehittivät kaksi peruskehikkoa julkisten varojen investoimiseen sekä sen aikaisten valtionyhtiöiden uudelleen muokkaamiseen. Ensimmäinen askel oli luoda avoimia osakeyhtiöitä, joissa valtiolla oli enimmäisomistus.

Vuoden 2007 loppuun mennessä Venäjällä oli perustettu seitsemän isoa ja resursseja vaativaa valtionyhtiötä. Vuonna 2007 luotiin ensimmäisenä valtion kehityspankki Vneshekonombank (the Bank of Development and Foreign Affairs), joka perustettiin entiselle valtion omistaman Vneshekonombankin tilalle. Se sai yli 7 miljardin budjettilahjoituksen valtiolta ja sen ensisijaisena tehtävänä oli investoida julkisen infrastruktuurin, kuten tieverkostoon, tietoliikenteeseen, satamiin sekä muihin pitkäaikaisiin julkisiin projekteihin Samana vuonna luotiin myös viisi muuta valtionyhtiötä; 1) nanoteknologian valtionyhtiö Rosnano, 2) ydinvoima-alan monopoli Rosatom 3) Talletustakuuvirasto, 4) Sotsin olympialaisten rakentamisesta vastuussa oleva Olimpstroj sekä 5) suurimpana monialayritys Rostehnologii. Asumis- ja kunnallispalveluiden kehitysrahasto perustettiin jo aiemmin vuonna 2004.

Kahdella nykyisistä valtionyhtiöistä, olympialaisten rakennushankkeista vastaavalla Olimpstroilla sekä Asumis- ja kunnallispalveluiden kehitysrahastolla, on selvä aikajänne ja muut valtionyhtiöt on perustettu avoimin valtuuksin. Varapääministeri Aleksander Zhukovin mukaan valtionyhtiöiden perustamisen ajatuksena on käyttää hallituksen alaisia varoja ”ohjaamaan yksityisiä sijoituksia tietyille aloille, jonne niitä ei muuten ohjautuisi” tai minne yksityiset sijoittajat eivät ole halukkaita monista syistä sijoittamaan. Valtionyhtiöiden perustamisen jälkeen venäjän media toistuvasti ylisti valtionyhtiöiden menestystä sekä niiden merkittävää vaikutusta Venäjän valtiolle. Toisaalta, media ei ole useastikaan ottanut kantaa siihen, miten valtionvarojen siirtäminen valtionyhtiöiden alle on vaikuttanut kilpailuun näillä aloilla. Kriitikki valtionyhtiöitä kohtaan kuitenkin kasvoi vuoden 2009 aikana, jolloin useita yhtiöitä kritisoitiin tehottomasta varojen käytöstä.

Useimpien suurten valtionyhtiöiden perustamista edelsi Kremlin vahva lobbaus. Osa Venäjän silloisesta eliitistä vuonna 2006 vastusti voimakkaasti julkisten varojen hallinnoinnin siirtämistä valtionyhtiöiden alle. Tätä ideaa jo silloin kritisoivat entinen pääministeri Mikhail Fradkov sekä entinen taloudellisen kehityksen ministeri German Gref. Lobbaajien tavoitteena ei ollut vain luoda tavallisia yhtiöitä, mutta saada myös niiden hallinta. Onnistuneiden lobbaajien joukossa olivat Rosnanon luoja, Venäjän Tiedeakatemian varapääjohtaja Mihail Kovalchuk sekä opetusministeri Andrei Fursenko. Molemmat heistä ovat läheisiä Vladimir Putinille ja voimakkaan ”Pietari-ryhmän” jäseniä. Molemmat heistä istuvat myös Rosnanon hallituksen jäseninä. Yhtäläillä lobbaajana onnistui Rostehnologiin pääjohtaja Sergei Chemesov. (Wísniowska 2008.)

Valtionyhtiöt ovat omistusmuotoja, joita virallisesti pidetään ei-kaupallisina organisaatioina huolimatta siitä, että niillä monissa tapauksissa erittäin merkittävä kaupallinen rooli. Tämän kaltaiset yhtiöt yleistyivät Venäjällä kuitenkin vasta vuonna 2007, jolloin Venäjän valtion hallitus perusti kuusi uutta valtionyhtiötä, joista osa oli oikeutettuja suuriin valtionapuihin sekä budjettirahoituksiin. Jokainen yhtiöistä on luotu eri lainpykälien mukaan ja niiden laillinen asema ei ole suoraan määritelty Venäjän laissa. Yhtiöt eivät ole suoranaisesti konkurssilainsäädännön alla eikä Venäjän tilintarkastuskamari suoraan hallitse niitä. Laki ei-kaupallisista organisaatioista siis on johtanut siihen, että kaikki Venäjän valtion (hallituksen) jakamat varat valtionyhtiöille ovat myös valtionyhtiöiden omaisuutta. Venäjän valtio sekä valtionyhtiöt eivät ole keskenään myöskään velkavastuussa toisilleen. Jokainen valtionyhtiö perustettiin erityislakien mukaan, jotka määrittelevät yhtiöille omat yleiset tavoitteet sekä hallintotavat. Yhtiöiden johtajat sekä hallitusten jäsenet nimittää tyypillisesti Venäjän presidentti tai hallitus. (Volkov 2008.)

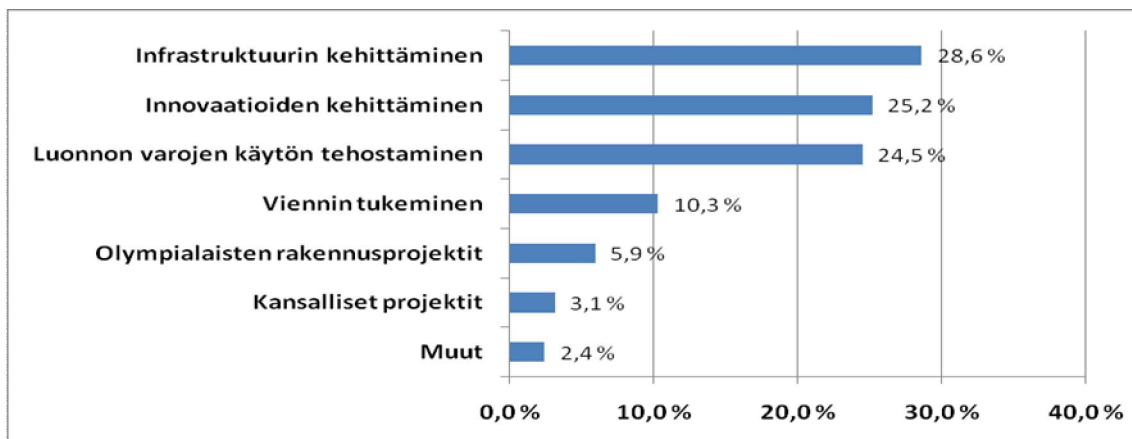
Valtionyhtiöiden pääjohtajat, jotka ovat hyvinkin läheisiä Venäjän poliittisen johdon kanssa, omaavat täyden päätäntävällän yhtiöiden omaisuudesta ja ovat oikeutettuja muiden oikeuksien lomassa perustamaan tytäryhtiöitä, määräämään osakeanneista sekä määräämään sijoituksista ulkomaille. Valtionyhtiöiden tekemät tulokset eivät siirry suoraan valtion budjettiin, vaan ne ohjataan suoraan valtionyhtiöiden omaan kassaan. Valtionyhtiöiden lainsäädännöllinen asema ei tue hyvää hallintotapaa, edistä läpinäkyvyyttä eikä luo selviä vastuualueita yhtiöiden johtokunnille, johtajille sekä lainsäätäjille (Sprenger 2008). Vaikka valtionyhtiöt ovat laillisia ja aitoja yksiköitä, useimmat niistä eivät ole valtion instituutioiden hallinnan alaisia, vaan ne ovat suoraan

Venajan presidentin valvonnassa, jolla on yksinomaan oikeudet nimittaa ja tarvittaessa erottaa yhtiöiden johtajat. Tyypillistä valtionyhtiöille on myös huomattavat tuet Venajan valtion budjetista. Valtionyhtiöiden budjettitukien määräksi tulevina vuosina niiden perustamisvaiheessa arvioitiin noin 33 miljardia dollaria, josta 22 miljardia siirrettiin yhtiöille jo niiden luomisvaiheessa vuonna 2007. (Wisniewska 2008.)

2.1 Vneshekonombank

Valtiollinen kehityspankki Vneshekonombank (the Bank for Development and Foreign Economic Affairs) perustettiin 17. toukokuuta 2007 erillisen valtion lain alla. Myöhemmin joulukuussa 2007 valtion omistaman entisen Vneshekonombankin varat siirrettiin uuden kehityspankin hallintaan 100 prosenttisesti. Kehityspankin ensisijaisena tehtavana Venäjällä on ollut tukea infrastruktuurin kasvua, korkean teknologian aloja, innovaatioita sekä korkean teknologian tuotteiden vientiä. Lisäksi pankin tehtäviin kuuluu erityistalousalueiden projektien sekä pienten ja keskisuurten yritysten liiketoiminnan tukeminen. Kehityspankki on erityisesti ajanut investointihankkeita, joiden avulla voidaan tehostaa infrastruktuurin ja korkean teknologian teollisuutta Venajan todellisen talouden aloilla. Valtion omistama kehityspankki on ainoa taloudellinen instituutio Venäjällä, joka ei toimi keskuspankin sääntöjen alaisuudessa eikä sen myötä ole velvoitettu omistamaan lisenssiä pankkitoimintaan. (Vneshekonombank 2009.) Seuraavassa kuvassa on esitetty kehityspankin ensisijaiset toimintalinjat lokakuuhun 2009 mennessä.

Kuva 1 Valtion Kehityspankin toimintalinjat 1.10.2009 mennessä (100 %)

Lähde: Vneshekonombank 2009

Vneshekonombankin ensisijaisena tehtävänä Venäjällä on tukea taloudellisesti valtion kehityksen kannalta tärkeitä projekteja. Projektit ovat tyypillisesti sellaisia, joihin ei ole helppoa saada rahallista tukea yksityiseltä sektorilta esimerkiksi merkittävien riskien, pitkien takaisinmaksuaikojen tai vaadittujen sijoitusten rakenteiden monimutkaisuuden takia. Kehityspankki tukee näitä projekteja kahdella tavalla; pidentämällä velkoja ja lainoja suoraan (yhteistyössä yksityisten rahoituslaitosten kanssa) sekä pienentämällä riskejä (takuiden laajentaminen, velkojen vakuuttaminen yms.).

Vneshekonombankin osallistuminen valtakunnallisesti merkittävien investointihankkeiden täytäntöönpanossa on johtanut siihen, että myös yksityiset rahoituslaitokset ovat voineet pitää näitä projekteja hyväksyttävänä voitto-riski-suhteen puolesta. Pankin valuuttavaranto vuoden 2007 alussa oli noin 10 miljardia dollaria ja lainavaranto noin 8 miljardia vuodelle 2007 sekä suunnitellut projektivarat vuodelle 2010 30,8 miljardia dollaria (Vneshekonombank 2009). Kehityspankin suurimmat resurssit ovat suuntautuneet infrastruktuurin ja innovaatioiden kehitykseen, joiden jälkeen kolmanneksi suurimpana ovat investoinnit luonnonvarojen käytön tehostamiseen. Kehityspankki on ollut myös Olimpstroin taustalla tukemassa vuoden 2014 talviolympialaisten rakennusprojektia. Nähtäväksi jää, miten yllä oleva kuvio muuttuu tulevina vuosina, kun olympialaiset lähenevät ja jos valtionyhtiöiden organisatorinen muoto tulee muuttumaan.

Pääministeri Vladimir Putin johtaa Vneshekombankin valvontaelintä, jonka jäseninä ovat mm. ensimmäinen varapääministeri Viktor Zubkov, varapääministeri Sergei Ivanov sekä ministerit Alexei Kudrin, Elvira Nabiulina, Igor Levitin ja Viktor Khristenko (Vneshekombank 2009).

2.2 Rosnano

Venäjällä nanoteknologia on nostettu yhdeksi Venäjän erityistoimialoista, joita kehitetään valtion tuella talouden öljy- ja kaasuriippuvuuden vähentämiseksi. Nanoteknologialla tarkoitetaan atomi- ja molekyyli-tason tekniikkaa ja sen avulla voidaan parantaa mm. materiaalien ominaisuuksia. Venäjällä nanoteknologiaa on suunniteltu käytettävän energia-, metalli-, elektroniikka- ja aseteollisuudessa, lentokoneiden ja laivojen rakennuksessa sekä avaruusteknologiassa. Presidentti Vladimir Putin totesi jo perustaessaan nanoteknologian valtionyhtiötä, että nanoteknologiasta tulee maan tieteellisen ja teknologisen kehityksen veturi. Korkean

teknologian toimialojen osuuden BKT:sta kaavailtiin vuonna 2007 nousevan silloisesta 10 prosentista noin 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. (Suomen Pankki 2007.)

Rosnanon päätehtävät määriteltiin sen perustamisvaiheessa seuraavasti: (Rosnano 2009)

1. *Tutkimus ja kehitys* – tarjota hallinnollista sekä taloudellista tukea T&K projekteihin nanoteknologian alalla
2. *Koulutus nanoteknologian alalla* – tarjota taloudellista tukea nanoteknologian huippuammattilaisten koulutukseen
3. *Innovatiivisten projektien rahoittaminen* – nanoteknologian projektien arvioiminen, rahoitus sekä valvonta

Rosnano perustettiin heinäkuussa 2007 erillisen Venäjän valtion lain mukaan, jonka presidentti Putin vahvisti. Yhtiön tavoitteena on ollut edistää tieteellistä tutkimusta ja kehitystä nanoteknologian alalla, erityisesti Venäjän avaruusteollisuudessa, lentoteollisuudessa sekä ydinvoimateollisuudessa kasvattaakseen näiden sektoreiden kansainvälistä kilpailukykyä. Yhtiön perustamisen taustalla on ollut myös vahvistaa näiden alojen tietotaidon kaupallistumista. Yhtiön pääjohtajan paikalle Putin nimesi alun perin Leonid Melamedin ja hallituksen johtoon koulutus- ja tiedeministerin Andrei Fursenkon.

Syyskuussa 2008 pääjohtaja Anatoli Tsubais nimitettiin yhtiön pääjohtajaksi. Tällä muutoksella Kreml halusi näyttää suhtautuvansa nanoteknologia-alan haasteisiin tosissaan. Venäjän hallitus siirsi varoja Rosnanolle yhteensä 4,6 miljardia dollaria budjetistaan perustaessaan sitä vuonna 2007. Pääjohtaja Tsubais ilmoitti joulukuun alussa 2008, että hän suunnitteli tuplaavansa alkuperäisen budjettivarannon seuraavien kahdeksan vuoden aikana hallitsemalla sijoituksia tehokkaasti. Marraskuussa 2008 Tsubais ilmoitti, ettei Rosnanolla ole velkaa, lainoja tai muita rahallisia vastuita.

2.3 Rostehnologii

Rostehnologii (Russian Technologies) perustettiin marraskuun 23. päivä vuonna 2007 erillisen valtiollisen lain alle, jonka presidentti Vladimir Putin allekirjoitti. Yhtiön rakenteellisen perustan muodostaa konserni Rosoboronexport. 2007 presidentti Putin

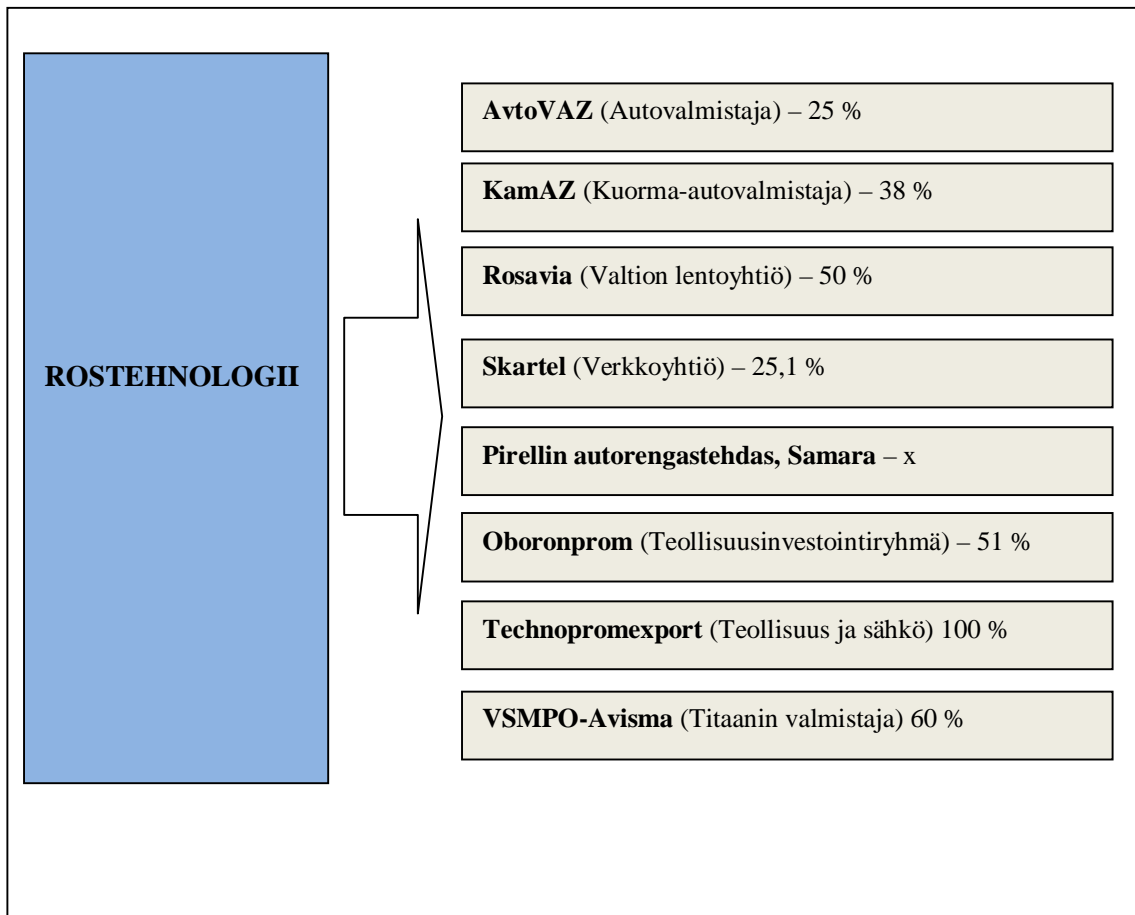
nimitti ystävänsä, Rosoboronexportin johtajan Sergei Chemesovin Rostehnologiin pääjohtajaksi ja puolustusministerin Anatoli Serdyukovin yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi.

Yhtiö perustettiin tukemaan korkean teknologian tuotteiden kehitystä, tuotantoa sekä vientiä ulkomaisille markkinoille. Yhtiön perustamissuunnitelman mukaisesti sen tehtävänä on tukea venäläisiä T&K-organisaatioita ja valmistajia kansainvälisillä markkinoilla sekä luoda myyntikanavia korkean teknologian tuotteille, aineettomille tuotteille ja palveluille. Korporaation odotettiin edistävän korkean teknologian innovaatioita ja kehitystyötä parhaiten kansallisen suuryhtiön puitteissa. Rostehnologiin tavoitteena on ollut kasvattaa rooliaan teollisuuden sekä korkean teknologian aloilla keskittymällä avustamaan venäläisten korkean teknologian yritysten tuotekehitystä, osallistumalla puolustusteollisuuden tuotteiden hinnoitteluun, houkuttelemalla sijoituksia Venäjän teollisuus- sekä puolustussektoreille ja valvomalla yritysten rahoitusta, jotka osallistuvat yhdessä Rostehnologiin kanssa sotilaallis-teknisiin projekteihin. (Rostehnologii 2009.)

Yhtiö, jonka juuret ovat aseviejä Rosoboronexportissa, on nopeasti kasvattanut asemaansa Venäjän tuotantosektorilla. Yhtiö perustettiin kehittämään sekä kaupallistamaan Venäjän korkean teknologian innovaatioita, jotka katsottiin parhaiten saavutettavan valtion omistaman yhtiön kautta. Heinäkuussa 2008 presidentti Medvedev vahvisti 426 valtion omistaman yrityksen siirtämisen uuden yhtiön alle ja tähän mennessä yhtiön alaisuuteen on siirretty noin 440 yritystä, joista runsaat puolet toimii puolustusteollisuudessa. Suurista yrityksistä muilta aloilta mainittakoon autovalmistajat AvtoVAZ sekä KamAZ sekä kuusi aikanaan Aeroflotista irrotettua paikallista lentoyhtiötä². Yhtiö on hiljattain laajentanut myös lääketieteellisuuteen ja yhtiön on sanottu suunnittelevan myös sen omistuksen kasvattamista AvtoVAZ:ssa. Rostehnologii kaikista yrityksistä on tarkoitus muodostaa kolmekymmentä eri holding-yhtiötä ja yhtiölle siirrettyjen varojen yhteisarvoksi talousministeriö on arvioinut kymmeniä miljardeja dollareita.

Rostehnologiin omistus sen suurimmista tytäryrityksistä on esitetty seuraavassa kuviossa.

² Lentoyhtiöitä ollaan tällä hetkellä yhdistämässä uudeksi kansalliseksi lentoyhtiöksi Rosaviaksi.

Kuva 2 Rostehnologiin omistusrakenne vuonna 2009

Lähde: Kommersant 2009a

2.4 Olimpstroï

Valtionkorporaatio Olimpstroï perustettiin syyskuun 30. päivä vuonna 2007 Sotsin talviolympialaisten rakentamista varten. Olimpstroïn vastuulla on olympialaisiin liittyvien niin suorituspaikkojen, matkailukohteiden kuin infrastruktuurihankkeidenkin suunnittelu ja rakennustöiden kilpailutus, toteuttajien valinta ja rakennustöiden valvonta. Olimpstroï on vastuussa myös luonnonsuojeluun sekä turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä.

Olimpstroïn olympiahankkeiden rahoituksen takana on valtion kehityspankki Vneshekonombank, joka 2008 tietojen mukaan rahoittaa hankkeita 40 miljardilla ruplalla (n. 1,3 miljardia dollaria). Alun perin suurliikemiesten kontrolle kuuluneet sijoitukset ovat myös siirtyneet kehityspankin vastuulle, minkä takia pankin

rahoitussumma saattaa nousta vielä tulevien vuosien aikana. Kehityspankin rahoituksella rakennetaan mm. Sotsin lentoasemaa, rahtisatamaa, Gornaja-Karusel-laskettelukeskusta ja Roza Hutorin alppikeskusta. Alun perin olympialaisten rakentamiskustannuksiksi arvioitiin noin 9 miljardia dollaria, joka on kuitenkin osoittautunut aivan liian optimistiseksi. Olympialaisten rakentamisen kokonaiskustannukset saattavat nousta jopa kolminkertaiseksi. (Spiridovitch 2008.)

Olympialaisten rakennusprojektit eivät ole kuitenkaan sujuneet alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Edellä mainittujen rahoitusmuutosten lisäksi olympiakohteisiin liittyvät tarjouskilpailut ovat lähteneet kuitenkin kangerrellen liikkeelle. Kertaalleen avattuja tarjouskilpailuja on siirretty tai uudistettu kokonaan. Syinä rakennusprojektien viivästymiselle on ollut lukuisat henkilövaihdokset sekä Olimpstroissa että Krasnodarin ja Sotsin kaupungin hallinnoissa. Lisäksi yleiskaavojen puute on osaltaan hidastanut rakennusprojektien käynnistämistä. (Suoninen & Lumijärvi 2008.)

Olimpstroin pääjohtajana toimii tällä hetkellä Taimuraz Bolloev³. Hänet nimitettiin tehtäväänsä kesäkuussa. Bolloevia ennen Olimpstroin pääjohtajina ehtivät toimia mm. Sotsin kaupunginjohtaja Viktor Kolodjazhyi sekä kuljetusmonopoli Transneftin entinen pääjohtaja Semyon Vaynshtok. Kuluneen kahden vuoden aikana Olimpstroin johtajan paikalla on ollut erittäin tuulista, joka taas kuvastaa ongelmia hankkeen toteutuksessa. Ylimpänä Sotsin talviolympialaisten organisaatiossa toimii edelleenkin pääministeri Vladimir Putin, joka valvoo joidenkin asiantuntijoiden mukaan päivittäin projektin etenemistä.

³ Bolloev on BTK-ryhmän hallituksen entinen puheenjohtaja

3 Keskustelu valtionyhtiöiden asemasta lisääntynyt

Vaikka valtionyhtiöt perustettiin aikanaan lisäämään talouden tehokkuutta ja nopeuttamaan Venäjän modernisaatiota, ovat ne olleet kritiikin kohteena perustamisestaan lähtien. Presidentin neuvonantaja Arkady Dvorkovich sekä valtionvarainministeri Alexei Kudrin ovat pitkään kritisoineet, että valtionyhtiöt hidastavat talouden kasvua. Kritiikille antoi lisää vauhtia Medvedevin lakiasiantuntijan lausunnot siitä, että valtionyhtiöiden erityinen lainsäädännöllinen asema ei ole välttämätön ja että niiden pitäisi toimia samojen lakien alla kuin yksityiset yritykset. Näiden kommenttien jälkeen Medvedev kommentoi mm. valtionyhtiö Rosnanao kritisoimalla sen valtionyhtiömuotoa sekä sen epäonnistumista innovaatioiden kehittäjänä. (Moscow Times 2009f.)

Elokuussa 2009 Venäjän presidentti Medvedev määräsi maan korkeimman syyttäjänviranomaisen aloittamaan perusteellisen tarkastuksen venäläisissä, erityistehtävän saaneissa valtionyhtiöissä (Eerola 2009). Syyttäjän tehtävänä oli tutkia seitsemän valtionyhtiön toiminnan tehokkuutta ja varainkäyttöä sekä sitä, onko valtionyhtiöiden malli syytä säilyttää valtion omistamien yhtiöiden organisatorisena muotona (Suomen Pankki 2009).

Presidentti vaati selvitystä valtionyhtiöiden rahankäytöstä sekä siitä, ovatko ne ylipäättänsä täyttäneet niille laissa määrättyjä tehtäviään. Erityishuomion alle ovat joutuneet Venäjän valtion Rostehnologii, nanoteknologiaan erikoistunut Rosnano, Sotshin olympialaisten rakennusprojekteista vastaava Olimpstroj sekä valtion kehitys pankki Vneshekombank. Nämä kaikki yhtiöt ovat kokonaan valtion omistamia ja saaneet aikanaan erityisen kehitystehtävän omalla alallaan. Nyt presidentti Medvedev on huolestunut onko valtionyhtiömuoto kokonaisuudessaan sopiva ja tehokas tapa esimerkiksi korkean teknologian kehittämiseen. Syyt yhtiömuotojen tarkasteluun ovat olleet myös suurten budjettivarojen tehon käyttö.

Valtionyhtiöt eivät kuulu yleisen valtionyhtiöitä sekä -organisaatioita sääntelevän lainsäädännön piiriin, jolloin niiden näkyvyys ulospäin on ollut heikompaa verrattuna muihin, vaikka ne ovat saaneet käyttöönsä huomattavia budjettivaroja ja valtion omaisuutta. Yhtiöitä, kuten Olimpstroita sekä ja Asumis- ja kunnallispalveluiden kehittämisrahastoa on kritisoitu tehottomasta varainkäytöstä. Valtionyhtiöitä on pidetty erittäin ongelmallisina myös Venäjän yleisen kilpailunympäristön kannalta, koska niiden

tehtävä on suorittaa tiettyjä valtion intressien mukaisia tehtäviä. Toisekseen, valtionyhtiöiden oikeus saada varoja valtion budjetista tai vaikuttaa valtion talouspolitiikkaan on koettu ongelmalliseksi asiaksi kilpailun kannalta. (The Other Russia 2008.)

Rosnano on sijoittajana 38 eri nanoteknologian projektiin tällä hetkellä ja on erityisesti syyttäjän raportin hampaissa, koska yhtiö on kahden vuoden aikana käyttänyt alle 10 prosenttia niistä varoista, joita se on Venäjän valtiolta saanut. Ja käytetyistä varoista puolet on mennyt yhtiön toiminnan kulujen kattamiseen (Nanonewsnet 2009). Rosnano on kuitenkin ilmoittanut lisäävänsä panostustaan vielä tämän vuoden puolella kolmannes enemmän kuin alun perin oli suunniteltu. Aiemmin tänä vuonna 2009 pääministeri Vladimir Putin sanoi, että Rosnano tulisi sijoittamaan 50 projektiin tämän vuoden puolella, joka tarkoittaisi lähemmäs 3 miljardin dollarin sijoituksia.

Myös yhtiön pääjohtaja, Anatoli Tsubais, ilmoitti aiemmin tänä vuonna toukokuussa, että suunnitelmassa on sijoittaa noin miljardi dollaria uusiin projekteihin. Huomion arvoista investointimäärän korotuksessa on se, ettei pääministeri Putin tai Rosnano antaneet mitään selitystä investointien korottamiselle. Syynsä tähän lienee varapääministeri Sergei Ivanovin kritiikki Rosnanaa kohtaan liian hitaana teollisuuden kehittäjänä. Vastatessaan hallituksen teknologian ja innovaatioiden lautakunnalle toukokuussa 2009, Ivanov kritisoi Rosnanaa, ettei valtionyhtiö ollut kyennyt täyttämään sille asetettuja tavoitteita projektien rahoittamisessa. Rosnanon päätös korottaa sijoituksiaan tarkoittaa, että se sijoittaa melkein kaikki rahansa vuoden 2009 puolella. Yhtiö on kuitenkin velvoitettu palauttamaan noin 2,8 miljardia dollaria budjetistaan paikkamaan Venäjän valtion alijäämäistä budjettia. (Moscow Times 2009d.)

Vuoden 2008 aikana Rosnano houkutteli aktiivisesti kotimaisia sekä ulkomaisia sijoittajia investoimaan Venäjälle. Rosnanon pääjohtaja Anatoli Tsubais vakuutteli joulukuun alussa 2008 investoijia sanomalla, että nanoteknologia on turvallinen kohde sijoittaa taloudellisen taantuman aikaan. Pääjohtajan mukaan nanoteknologian valtionyhtiö tulee myöntämään jopa kymmenen vuoden lainoja alhaisella 8 prosentin korolla venäläisille sekä ulkomaisille sijoittajille. Lainat myönnetään sijoittajille niillä ehdoilla, että sijoittajat saavat enemmistöomistuksen projektien osakkeista, mutta valtionyhtiö Rosnano on valmis rahoittamaan jopa 90 prosenttia jokaisesta projektista, Tsubais sanoi ensimmäisessä nanoteknologian kansainvälisessä foorumissa 3.12.2008. Pääjohtajan mukaan sijoitusolosuhteet sijoittajille ovat erinomaiset ja

sijoittajia tullaan kohtelemaan tasavertaisesti. Lisäksi Rosnano oli valmis tarjoamaan laki- ja veropalveluita kuin myös tieteellistä ammattiapua ja oli valmis jättämään projektin heti, kun se alkaa tuottaa tulosta. Sijoittajia houkuteltiin vielä vakuuttamalla, että sijoittajia suojellaan byrokralialta sekä korruptiolta. Innovaatioiden kehittäminen määriteltiin yhdeksi Rosnanon keskeiseksi tehtäväksi sen perustamisjärjestyksessä vuonna 2007. (Moscow Times 2008a.)

Rosnanon rooli innovaatioiden kehittäjän tuli ajankohtaiseksi myös vuosittaisessa Seligerin nuorten foorumissa⁴ heinäkuussa 2009. Liittovaltion nuorisolautakunta ilmoitti heinäkuussa 2009, että valtion nanoteknologian yhtiö Rosnano tulisi tulevaisuudessa rahoittamaan neljän foorumiin osallistuvan nuoren tiedemiehen projektia. Tosin Rosnano lehdistöedustaja totesi, että rahoitussuunnitelmat ovat kuitenkin alkuvaiheessa. Hakemusprosessit projektien suhteen ovat kuitenkin monimutkaisia, jonka takia Rosnanon pääjohtaja Tsubais vahvisti, että Rosnano tarjoaa vahvan asiantuntijatukensa hakemusten muodostamisessa. (Moscow Times 2009b.)

Venäjän innovaatiopolitiikka keskittyy vieläkin hyvin pitkälti tutkimuskeskus-tyyppiseen ajatteluun. Tämän tyyppinen innovaatiopolitiikka asettaa omat haasteensa nykyisessä talouden tilanteessa. Haasteena on luoda onnistunut innovaatioilmapiiri koko yhteiskuntaan ja hyödyntää valtion antamaa tukea tuotekehityksessä, teollisissa yrityksissä sekä infrastruktuurin kehittämisessä. Tämän tyyppinen innovaatiopolitiikka näyttäisi jatkuvan, kun Rosnano ilmoitti lokakuussa 2009, että sen tavoitteena on luoda kokonainen nanoteknologiakeskusten verkosto Venäjälle innovaatioiden kehittämistä varten. Hankkeen kokonaisbudjetin on arvioitu olevan noin 19 miljardia ruplaa (noin 0,6 miljardia dollaria). Rosnanon toimitusjohtajan, Jevgeni Evdokimovin mukaan Rosnanon valvontaneuvosto vahvisti ehdotuksen nanoteknologiakeskusten luomisesta. Hänen mukaan valtionyhtiön on tarkoitus tarjota rahoitusta uusille keskuksille ja sekä yksityisille sijoittajille korkean tuotannon keskuksien luomisessa. (Kommersant 2009b.)

Keskusten tarkoitus on tarjota laajat tuotantokapasiteetit, joiden kautta myös yksityisiä sijoittajia houkutellaan mukaan edistämään tieteen sekä innovaatioiden kehitystä. Lokakuussa suunnitelmalla oli aloittaa projektien ensimmäinen kilpailutuskierron vuoden 2009 loppuun mennessä ja saada se päätökseen vuoden 2010 ensimmäisellä

⁴ Seligerin nuorten foorumi on järjestetty vuodesta 2005 lähtien yhteistyössä nuorisolautakunnan sekä nuorten ministeriöiden kanssa. Foorumin alkuperäinen tarkoitus oli ehkäistä kansannousuja, kuten "Ukrainan Oranssi Vallankumous". Viimeisinä vuosina foorumi on suuntautunut kuitenkin enemmän taloutta kohden. (Moscow Times 2009b.)

neljänneksellä. Jo lokakuussa 2009 ainakin Pietari ilmoitti kiinnostuksensa nanoteknologiakeskuksen perustamiseen, joka nähtiin erittäin tervetulleena kasvattamaan kaupungin tieteellistä kehitystä. (Kommersant 2009.)

Jos on Venäjän valtionjohdon viestejä uskomista, myös tyytymättömyys valtionyhtiö Rostehnologiita kohtaan on kasvanut. Modernisointi- ja kehitysvaliokunnan tapaamisessa joulukuun 25. päivä Medvedev ilmoitti tyytymättömyytensä Venäjän kansallisen tiedetutkimuksen kehityksen hitaaseen tahtiin ja osoitti osaltaan kritiikkinsä myös teknologista valtionyhtiötä kohtaan. Innovaatioiden kehityksen ollessa yksi Medvedevin päätavoitteista presidenttikaudellaan, on hän odottanut nopeata kehitystä Rostehnologiin suunnalta. Medvedevin mukaan Rostehnologiin johtaja Chemesov on antanut lupauksia kehitysmalleista, joita ei voi pitää innovatiivisina. Presidentin mukaan Venäjän tarvitsee läpimurron teknologiassa. Yleisesti presidentti myös arvosteli valtion omistamien yhtiöiden käyttämään summaa vuoden 2010 tuotekehitykseen, joka ei juuri eroa käytetystä rahamäärästä vuonna 2009. (Moscow Times 2009i.)

Valtion yhtiö Olimpstroj on vastuussa Sotsin 2014 talviolympialaisten rakentamisesta. Yhtiön yhtenä tehtävä on ollut myös tarjouskilpailuiden järjestäminen sekä sijoitusten houkuttelemine olympiaprojektiin. Länsimaisten yritysten mukaan olympialaisten hinnat on arvioitu alakanttiin, eikä laskelmissa ole huomioitu esimerkiksi raaka-aineiden sekä rakennustarvikkeiden hintojen viimeaikaista kallistumista. Olympiahankkeilla on tiukat aikarajat, mikä omalta osaltaan on hillinnyt yritysten haluja osallistua rakennusprojekteihin. Rakennusprojektit eivät ole houkutelleet myöskään venäläisiä yrityksiä, koska yritykset arvioivat, ettei heillä ole tarjouskilpailuissa vaadittavaa englannin kielitaitoa ja etteivät ne pysty pitämään kiinni sovituista aikarajoista. Ulkomaalaiset yritykset ovat taas asennoituneet niin, etteivät ne pärjää tarjouskilpailuissa venäläisten yritysten kanssa. (Spiridovitsh 2008.)

Olimpstroj asettaa tiukat ehdot yksityisille sijoittajille ja hyväksyy vain tunnettuja ja vakavaraisia yrityksiä hankkeiden toteutuksiin. Lisäksi yleiseen kilpailuun on vaikuttanut myös se, että Putin olympiahankkeen korkeimpana päättäjänä todennäköisesti suosii itseään lähellä olevia oligarkkien holding-yhtiöitä ja ylipäättään venäläisiä yrityksiä. Joka tapauksessa kun tavoitteena ovat innovatiivisimmat sekä moderneimmat olympialaiset, joita koskaan on järjestetty, tilaa markkinoilla olisi myös länsimaisille yrityksille. (Spiridovitsh 2008.) Olympialaisten järjestäjän

yhteiskumppaneihin kuuluvat suuret venäläiset yhtiöt, kuten Rostelecom, Rosneft sekä Aeroflot, joiden voidaan suhteellisen läheisesti liittyvän pääministeri Putinin piiriin.

Vladimir Putin on myös julkisesti tukenut presidentti Medvedevin kritiikkiä valtionyhtiöiden tehottomuutta vastaan (Moscow Times 2009e). Useat Venäjän hallituksen edustajat ovat kritisoineet valtionyhtiömuotoa siitä, että se on tehnyt vaikeaksi arvioida olympialaisten hankkeiden kustannuksia. Pääministeri Putin myös ennusti paluuta vanhaan valtion ohjaamaan rahoitusmalliin. Tämän ajatuksen kuitenkin valtionvarainministeriö torjui myöhemmin. Kuitenkin olympialaisten hankkeiden rahoitusmalli on ollut kiivaan keskustelun alla. Olimpistroita on myös kritisoitu siitä, ettei informaatio rahoituksen suhteen ole tarpeeksi läpinäkyvää. (Moscow Times 2009e.)

Venäjän korkein syyttäjäviranomaisena, Juri Tshaika, esitteli tuloksensa valtionyhtiöiden tutkinnasta joulukuun alussa, jonka presidentti Medvedev määräsi tehtäväksi elokuussa 2009. Tutkinta paljasti yli 22 väärinkäyttöepäilyä valtionyhtiöiden toiminnassa viimeisen kahden vuoden ajalta. Syyttäjän mukaan tutkinta osoitti sopimatonta valtion varojen väärinkäyttöä valtionyhtiöissä ja suuri osa syytöksistä kohdistui valtionyhtiö Rostehnologiita kohtaan, joka vuonna 2008 presidentti Medvedevin hyväksynnällä sai omistukseensa valtaosan osakkeista yli 400 yrityksessä. Syytösten kohteena niin ikään oli nanoteknologian valtionyhtiö Rosnano, joka saamistaan valtionvaroista on käyttänyt vain kymmenesosan. Rosnano on hyväksynyt vain 36 nanoteknologian projektia yli 1200 hakemuksesta ja tällä hetkellä todellisuudessa rahoittaa vaan kahdeksaa, Tshaika sanoi. (Moscow Times 2009g.)

Kuten presidentin neuvonantaja Dvorkovich marraskuun alussa 2009 kommentoi presidentti Medvedevin puhetta Venäjän valtion neuvostolle, Rostehnologii, Rosnano sekä Vneshekbank tulevat menettämään asemansa valtionyhtiöinä vuoden 2010 alussa ja ne voidaan muuttaa valtion omistamiksi osakeyhtiöiksi. Valtioyhtiöiden juuri suoritettu tilintarkastus (2009) paljasti suuren määrän epäkohtia niiden toiminnassa mukaan lukien tehotonta hallintoa, varojen väärinkäyttöä sekä ylimitoitettuja palkkoja ja luontaisetuja. Yhtiöiden muuttaminen osakeyhtiöiksi vaikuttaisi näiden yhtiöiden näkyvyyden parantamiseen sekä toiminnan tehostumiseen. Ongelmana erityisesti ulkomaisten investointien houkuttelemisessa on ollut näkyvyyden huono taso, koska valtionyhtiöt eivät ole velvollisia raportoimaan toiminnastaan samalla tavalla kuin muut julkiset organisaatiot Venäjällä. Puheessaan presidentti Medvedev sanoi, että valtionyhtiöillä ei ole tulevaisuutta tämän hetkessä taloudellisessa ympäristössä ja ne

yhtiöt, jotka toimivat kaupallisin perustein, pitäisi ne muuttaa valtion omistamiksi avoimiksi osakeyhtiöiksi. Tulevaisuudessa niiden ei pitäisi olla julkisen sektorin alaisuudessa, vaan ne pitäisi avata myös yksityisille sijoittajille. (Moscow Times 2009h.)

Tosin vielä tässä vaiheessa on epäselvää, minkälaista mallia presidentti Medvedev suunnittelee nykyisten valtionyhtiömuotojen tilalle. Heinäkuussa 2009 presidentti vahvisti kahdeksannen valtionyhtiön, Avtodorin, luomisesta. Avtodorin vastuualueisiin kuuluvat valtion valtateiden hallinta sekä tiemaksujärjestelmän luominen. Tämä uusi valtionyhtiö muistuttaa lainsäädännölliseltä statukseltaan hyvin paljon nykyisiä valtionyhtiöitä, jonka johdosta epäselvää onkin, miten presidentti sitten tulee muuttamaan nykyisiä valtionyhtiömuotoja vuoden 2010 aikana. (Moscow Times 2009c.)

Rostehnologii ja Rosnano olivat myötämielisiä yhtiöiden muuttamisesta osakeyhtiöiksi. Rostehnologii ilmoitti tiedotteessaan, että se on jo muuttanut osan puolustusteollisuuden tehtaistaan osakeyhtiöiksi ja monet yhtiöt muodostetaan uudestaan osakeantien avulla. Lisäksi yhtiö toivotti tervetulleeksi yksityiset sijoitukset puolustusosalalle, joka tällä hetkellä taistelee rahoitusvaikeuksien kanssa. Rosnanon edustaja Jelena Kovalyova lisäksi sanoi, että ulkomaisen sijoittajan kannalta valtionyhtiö ei ole kovinkaan selkeä (Nanonewsnet 2009). Rosnanon alkuperäinen tehtävä oli myös investointien houkutteleminen nanoteknologian alalle, joten muuntaminen osakeyhtiöksi avasi tien laajemmalle sijoittajaryhmälle mukaan lukien yksityisen sektorin.

Toisaalta valtion kehitys pankki Vneshekombankin pääjohtajan Dmitriev mukaan ”mikään kaupallinen pankki Venäjällä ei omaa resursseja samaan toimintaan, kuin mitä Vneshekombank tekee mandaattinsa alaisuudessa tällä hetkellä”. Lisäksi Dmitriev tähdensi, että jo puheet Vneshekombankin muuttamisesta osakeyhtiöksi aiheuttaa haittoja pankille tämän hetkessä taloustilanteessa. ”Valtionyhtiön pankki on luotu sille annettuja erityisiä tehtäviä varten ja on osoittautunut, että se pystyy suorittamaan vaikeitakin tehtäviä..”, Dmitriev sanoi. Joidenkin virkamieslähteiden mukaan valtionpankki ei olisi kuitenkaan ensimmäisten valtionyhtiöiden joukossa, jotka muutetaan osakeyhtiöiksi. (Reuters 2009.)

4 Johtopaatoksia

Kritiikki valtionyhtiöitä kohtaan on kasvanut huomattavasti viimeisen vuoden aikana. Valtionyhtiöitä on kritisoitu mm. tehottomasta varojen käytöstä sekä ylimitoitetuista palkkaus- ja luontaiseduista. Kaiken lisäksi Venajan ylin johto presidenttiä ja paaministeria myöten on esittänyt huolensa valtionyhtiomuodon toimivuudesta. Tama on erittäin mielenkiintoista sen takia, koska valtionyhtiöiden johdossa istuu Venajan poliittisen johdon lähipiiriä, ja näin ollen myös Venajan hallitus on vahvasti ollut mukana yhtiöiden perustamisessa ja toiminnan valvonnassa.

Presidentti Medvedev valtionyhtiöiden ylimpänä ”johtajana” on ollut tyytymätön valtionyhtiöiden toimintaan, jonka puolesta kolme yhtiötä, Vneshekonombank, Rostehnologii sekä Rosnano, tullaan taman hetkisten tietojen mukaan muuttamaan osakeyhtiöiksi vuoden 2010 puolella. Venajan valtion korkeimman syyttajan tekemän valtionyritysten tilintarkastus osoitti, että budjettivarojen hyödyntäminen ainakaan suurimpien valtionyhtiöiden osalta ei ole toteutunut alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Mielenkiintoista tulee olemaan, minkälaisen yhtiömuodon nama kolme valtionyhtiötä tulevat saamaan ja miten Venajan valtion rooli tulee muuttumaan näiden yhtiöiden osalta. Joidenkin asiantuntijoiden mukaan yksityisten sijoittajien omistus voisi olla lähemmäs 49 %, joka tuntuu kuitenkin kaukaiselta ajatukselta. Hyvin epätodennäköistä nimittäin on, että valtionyhtiöt tulisivat saamaan normaalin avoimen osakeyhtiön statuksen. Luultavasti valtio tulee intressiensä mukaisesti sailyttamaan suoran kontrollin yhtiöissä myös tulevaisuudessa niiden kansallisen tärkeyden johdosta ja yksityisille sijoituksille asetetaan tiukat ehdot.

Vladimir Putin perusti valtionyhtiöt 2007 siinä tarkoituksessa, että ne veisivät Venajan valtion taloudellisen kehityksen sekä uudistamisen aivan uudelle tasolle. Merkittavana motiivina oli luoda uudenlainen omistusmuoto, jonka kautta valtio pystyy hallitsemaan intressiensä mukaisesti tärkeitä talouden sektoreita. Presidentti Medvedev määritteli presidenttiyskautensa keskeiseksi tavoitteeksi muun ohella innovaatioiden sekä infrastruktuurin kehittämisen ja valtionyhtiöt nähtiin keinoksi saavuttaa nama tavoitteet suhteellisen nopeallakin aikataululla. Useiden kritikoiden huolenaiheet ovat kuitenkin johtaneet siihen, että valtionyhtiöiden tehokkuutta on yhtä suuremmissa määrin alettu epailemaan. Valtionyhtiöiden alkuperaisena tarkoituksena oli muun ohella myös innovaatioiden ja kilpailun edistäminen niillä toimialoilla, joilla ne toimivat. Mutta onko tama tavoite toteutunut? Tuskin ainakaan alkuperäisten tavoitteiden mukaan, koska

Venäjän poliittinen johto haluaa muuttaa suurimpien valtionyhtiöiden lainsäädännöllistä asemaa ja oikeuksia.

Poliittinen peli valtionyhtiöiden suhteen näyttäisi olevan keskeisessä asemassa. Pääministeri Putin oli veturina valtionyhtiöiden perustamisessa 2007 vahvoihin näkemyksiin niiden toimivuudesta. Julkisen kritiikin lisääntyessä Putinin mielipiteet valtionyhtiöiden toimivuudesta ovat kuitenkin muuttuneet. Putin on tukenut julkisesti presidentti Medvedevin kritiikkiä valtionyhtiöitä kohtaan. Voisi siis kysyä, pelataanko Venäjällä poliittista valtapeliä ja kohennetaan asemia seuraavia presidentin vaaleja silmällä pitäen vai mistä johtuu se, että myös Putin on kääntynyt omia luomuksiaan vastaan. Mielenkiintoista valtioyhtiöiden suhteen on sekin, että uusia valtionyhtiöitä on suunnitteilla samalla konseptilla tällä hetkellä. Samaan aikaan kritisoidaan valtionyhtiömuotoa ja suunnitellaan uusien perustamista. Onko siis valtionyhtiöiden tehottomuus nostettu esille todellisten epäkohtien ja lakkauttamissyiden jäädessä varjoon ja että onko kyseessä poliittiset ristiriidat valtionyhtiöiden johtajien ja Venäjän poliittisen johdon välillä?

Rosnanon tulevaisuus valtionyhtiönä on erityisen mielenkiintoinen. Yhtiön mukaan se on aktiivisesti toimittanut sille annettuja tehtäviä, kuten investointien sekä innovaatioiden houkuttelemista nanoteknologian alalle. Toisaalta taas Venäjän poliittinen johto ei ole ollut tyytyväinen Rosnanon toimintaan sekä sille myönnettyjen budjettivarojen hyödyntämiseen. Tuoreessa tilintarkastusraportissa Rosnanaa kritisoitiin siitä, että se on toteuttanut vain pienen osan innovatiivisista nanoteknologian projekteista verrattuna sen saamiin hakemusten määrään. Lähteiden mukaan suhteellisen merkittävä osa Rosnanon kuluista on mennyt jokapäiväisten kustannusten kattamiseen, eikä eri nanoteknologian projekteihin.

Voidaan siis kysyä, onko Rosnana suuren budjettinsa puolesta ollut kykenevä tukemaan innovaatioita sekä kilpailua toimialallaan. Toisekseen voidaan miettiä, miten Rosnana on tukenut ylipäättänsä pienten- ja keskisuurten yritysten innovaatio toimintaa. Yhtiön tehtävänä on myös vähentää Venäjän riippuvuutta ulkomaisista yrityksistä energiaviennissä kasvattamalla innovaatioita. Hyvin epätodennäköistä on, että Venäjä täysin pystyy poistamaan riippuvuutensa ulkomaalaisista energiaviennissä ulkomaille. Vaikka venäläismediat ovat ylistäneet myös Rosnanon saavutuksia alallaan, ristiriidan asiaan tuo poliittisen johdon suhtautuminen yhtiön menestykseen. Onko kyse oikeasti

epäonnistumisesta tehtävässä vai onko taustalla Venäjän valtion intressit budjettivarojen uudelleenallokoimisesta.

Rostehnologii perustettiin vuonna 2007 tukemaan korkean teknologian tuotteiden kehitystä, tuotantoa sekä vientiä ulkomaisille markkinoille. Rostehnologiita niin ikään suurena valtionyhtiönä on kritisoitu sen kyvyttömyydestä edistää innovaatioita. Presidentti Medvedev arvosteli joulukuun 2009 lopussa Rostehnologiita sen katteettomista lupauksista sekä innovaatioiden puutteellisuudesta. Valtionyhtiön alle on siirretty yli 400 yritystä viimeisen kahden vuoden aikana. Yhtiön kykyä hallinnoida kaikkia yrityksiä tehokkaasti on myös kritisoitu. Rostehnologii on erittäin merkittävä valtionyhtiö Venäjällä sen omistaessa myös Venäjän suuren aseviejän Rosoboronexportin.

Kuitenkin voidaan miettiä, miten Rostehnologii on kyennyt houkuttelemaan investointeja asektorille ja miten se on onnistunut motivoimaan ulkomaisia sijoituksia. Valtionyhtiöiden yhtiömuotojen muutos tulee luultavasti vaikuttamaan erityisesti Rostehnologiin, koska se ei ole onnistunut laajojenkaan resurssien kautta täyttämään sille asetettuja tavoitteita. Varovaisen arvion mukaan muutosten jälkeen Rostehnologiin alla tuskin tulee olemaan yli 400 yritystä, vaan yhtiön muuttaminen avoimeksi osakeyhtiöksi väistämättä vaikuttaa myös sen alaisuudessa olevien yritysten määrään. Tuleeko Rostehnologiin alaisten tytäryritysten määrä vähenemään miten paljon, jää nähtäväksi. Joka tapauksessa monen sadan yrityksen tehokas ja tuloksellinen hallinnoiminen ei ole onnistunut Rostehnologiin tapauksessa.

Olympialaisten rakennuttamisesta vastaava Olimpstroj ei niin ikään ole säästynyt Venäjän poliittisen johdon arvosteluilta. Sekä venäläisten että ulkomaalaisten sijoitusten houkutteleminen lukuun ottamatta suuria monikansallisia sekä venäläisiä suuryhtiöitä on osoittautunut haastavaksi. Kustannusarvioiden hintojen aliarvioiminen, projektien tiukat aikarajat sekä houkuttelevuus eivät ole johtaneet toivottuun lopputulokseen. Kaiken lisäksi olympiahankkeen valmistuminen määräaikaan mennessä on kriittisessä tilassa.

Nämä kaikki asiat ovat johtaneet poliittiseen keskusteluun siitä, onko valtionyhtiömuoto rahoitusmalleineen ollut oikea keino organisoida olympialaisten rakennuttajaorganisaatio. Mikäli Olimpstrojin rahoitusmallia tullaan muuttamaan näinkin lähellä vuoden 2014 talviolympialaisia, tulevat rakennusprojektien aikataulut ja

organisoiminen elämään hyvin kriittistä aikaa. Sen takia nopeat muutokset tuskin tulevat vaikuttamaan merkittävästi yhtiön organisaatioon ylintä johtoa lukuun ottamatta, koska muuten olympialaisten aikataulut väistämättä tulevat kohtaamaan suuria haasteita. Myös Olimpstroin tapauksessa ihmetystä herättää se, miksi Venäjän hallitus vasta nyt on kiinnittänyt huomionsa valtionyhtiön epäkohtiin, vaikka valtionyhtiö on toiminut jo yli kahden vuoden ajan olympialaisten rakennuttajana.

Ainoastaan valtiollinen kehitys pankki Vneshekonombank ei ainakaan vielä ole joutunut niin suuren suurennuslasin alle, kuin muut valtionyhtiöt. Kehitys pankin tilannetta helpottaa tällä hetkellä vallitseva taloustilanne, jolloin muutokset keskeisessä rahoitusinstituutiossa voisivat olla kohtalokkaita Venäjän talouden kasvun sekä valtionyhtiöiden rahoituksen kannalta. Valtionyhtiön merkittävä asema suurten projektien rahoittajana on pankille erittäin tärkeä. Kritiikki kehitys pankkia kohtaan tuntuu olevan pienempää kuin muita valtionyhtiöitä kohtaan. Joka tapauksessa pankki on lyöty samalle muutoslistalle kolmen muun valtionyhtiön kanssa. Pankin muutostarpeiden taustalla tuntuu olevan myös poliittista valtapeliä ja henkilökemioiden ristiriitaa, koska konkreettisia syytöksiä pankkia kohtaan ei ole esitetty. Venäjän poliittisen johdon mukaan myös pankki tullaan muuttamaan eri yhtiömuodoksi tulevaisuudessa, mutta aikataulu on vielä hyvinkin hämärän peitossa.

Kokonaisuudessaan Venäjän valtionyhtiöiden toimintaa ja tulevaisuutta on erittäin vaikea arvioida tällä hetkellä, koska ne ovat vahvan poliittisen keskustelun alla Venäjällä. Perimmäiset syyt valtionyhtiöiden muuttamisesta osakeyhtiöiksi niin ikään herättävät kysymyksiä, kuten että onko taustalla poliittinen valtapeli presidentin ja pääministerin välillä vai että onko kyse henkilökemioista valtion poliittisen johdon ja valtionyhtiöiden johtajien välillä. Myös se on hyvin epäselvää, minkälaisen muodon osakeyhtiöt Venäjän johdon suunnitelmissa tulevat saamaan. Toisaalta tämän hetkinen taloustilanne on vaikuttanut kriittisesti myös Venäjän talouteen. Tähdätäänkö yhtiömuodon muutoksilla valtion budjettivarojen allokoimiseen turvallisempiin kohteisiin kuin valtionyhtiöihin? Suhteellisen varmaa on kuitenkin se, että valtio tulee pitämään ne tärkeät sektorit, joille valtionyhtiöt alun perin perustettiin, rautaisessa otteessaan myös tulevaisuudessa huolimatta siitä, minkälainen niiden laillinen asema on.

Lähteet

European Commission (2007) INNO-Policy Trendchart – Policy Trends and Appraisal Report Russia 2007.

Eerola, A. (2009) Medvedev määräsi syyttäjän tutkimaan valtionyhtiöiden holtitonta rahankäyttöä, Kauppalehti 11.8.2009.

Kommersant (2009a) the company structure of Russian Technologies, http://www.kommersant.ru/ISSUES.PHOTO/SF/2008/047/sec-firm_47_038_b.gif.

Kommersant (2009b) “Rosnano will get down the innovations on land. The corporation creates the network of promotional centres, Irina Bull, Kommersant – St. Petersburg, Issue 198 (4253).

Moscow Times (4.12.2008a) Chubais offers Cheap Nanotech Loans, Nadia Popova, The Moscow Times, Issue 4045.

Moscow Times (7.7.2009b) Rusnano Pledges to Fund Youth Projects, Maria Antonova, The Moscow Times, Issue 4182.

Moscow Times (10.8.2009c) Medvedev Orders Prober of State Corporations, Maria Antonova, The Moscow Times, Issue 4206.

Moscow Times (20.8.2009d) Rusnano Will Sharply Boost Spending, The Moscow Times, Issue 4214.

Moscow Times (27.8.2009e) Putin Orders Revision of Olympics Financing, Yevgenia Psmennaya, Maxim Tovkailo, Bela Lyauv, Yekaterina Derbilova, The Moscow Times, Issue 4219.

Moscow Times (22.10.2009f) Clock Ticking on State Corporations, Irina Filatova, The Moscow Times, Issue 4259.

Moscow Times (11.11.2009g) Investigators Slam State Corporations, Peter France, The Moscow Times, Issue 4272.

Moscow Times (13.11.2009h) 3 State Corporations To Lose Status in '10, Irina Filatova, The Moscow Times, Issue 4274.

Moscow Times (29.12.2009i) Medvedev Tells State Firms to Boost R&D, Anatoly Medetsky, The Moscow Times, Issue 4304.

Nanonewsnet (15.11.2009) Russia: 3 State Corporations To Lose Status in '10, <http://www.en.nanonewsnet.ru/news/2009/russia-3-state-corporations-lose-status-10>.

Novayagazeta (12.12.2007) Corporate Russia, Artem Nikitin, Novayagazeta, <http://en.novayagazeta.ru/data/2007/86/05.html>.

RIA Novosti (15.02.2008) Medvedev says ‘four I’s key’ to Russia’s economic program-2, <http://en.rian.ru/russia/20080215/99286756.html>.

Rusnano (2009) <http://www.rusnano.com/Home.aspx>.

Sochi2014 (2009) <http://sochi2014.com>.

Spiridovitsh, S. (2008) Sotsin talviolympialaiset 2014 – vuosi valmisteluja takana, elokuu 2008. Finpron toimialakatsaus.

Sprenger, C. (2008) The Role of State-Owned Enterprises in the Russian Economy.

State Corporation Bank for Development and Foreign Economic Affairs (Vneshekonombank), http://www.vneb.ru/en/strategy/support/prj_rev/.

Suomen Pankki (2007) Bofit Viikkokatsaus, Nro. 29.

Suomen Pankki (2009) Bofit Viikkokatsaus, Nro. 38.

Suomen Suurlähetystö (2009) Talousuutisia Moskovasta 5-18.11.2009, <http://www.kauppapolitiikka.fi/public/default.aspx?contentid=180691&nodeid=41397&contentlan=1&culture=fi-FI>.

Suoninen, V & Lumijärvi, E. (2008) Olimpstroin rahoitus tiukempaan kontrolliin, http://www.finruscc.fi/files/6120/Venla_4_2008_Sotshissa_tapahtuu.pdf.

The Other Russia (2008) Competition Still Lacking – Russian Antimonopoly Service, <http://www.theotherussia.org/2008/06/27/competition-still-lacking-%E2%80%93-russian-anti-monopoly-service/>.

Vneshekonombank (2009), <http://www.veb.ru/en/>.

Volkov, V. (2008) Russia's new State Corporations" Locomotives of Modernization or Covert Privatization Schemes?, Ponars Eurasia Policy Memo, No.25.

Wísniewska, I. (2008) State corporations – state property in de facto private hands, Baltic Rim Economies Expert article, No. 170.

Zhdannikov, D & Berlowitz, P. (2009) VEB opposes hasty reform of Russian state corporations, Reuters News 8.12.2009.

Electronic publications of the Pan-European Institute 2007–2010 ISSN 1795-5076

Freely available at <http://www.tse.fi/pei>

2010

2/2010

Zasimova, Liudmila

Public policy and access to new drugs: evidence from Russian pharmaceutical market

1/2010

Heikkilä, Marika

Suomalaisinvestointien poliittis-hallinnolliset riskit Venäjällä, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä

2009

24/2009

Mäkinen, Hanna (ed.)

Baltic Rim Economies Expert Articles 2009

23/2009

Yeremeyeva, Irina

The impact of the global economic crisis on Belarusian economy

22/2009

Kaartemo, Valtteri

Russian innovation system in international comparison – the BRIC countries in focus

21/2009

Usanov, Artur

External trade of the Kaliningrad Oblast

20/2009

Vahtra, Peeter

Expansion or Exodus? Russian TNCs amidst the global economic crisis

19/2009

Dezhina, Irina – Kaartemo, Valtteri

All quiet on the innovation front – the Russian reaction to the economic crisis

18/2009

Liuhto, Kari – Heikkilä, Marika – Laaksonen, Eini

Political risk for foreign firms in the Western CIS: An analysis on Belarus, Moldova, Russia and Ukraine

17/2009

Blyakha, Nataliya

Investment potential of the Crimea region

15/2009

Braghiroli, Stefano – Carta, Caterina

An index of friendliness toward Russia: An analysis of the member states and Member of the European Parliament's positions

14/2009

Kaartemo, Valteri – Lisitsyn, Nikita – Peltola, Kaisa-Kerttu

Innovation infrastructure in St. Petersburg – Attractiveness from the Finnish managerial perspective

13/2009

Yeremeyeva, Irina

Russian investments in Belarus

12/2009

Liuhto, Kari – Vahtra, Peeter

Who governs the Russian economy? A cross-section of Russia's largest corporations

11/2009

Mau, Vladimir

The drama of 2008: from economic miracle to economic crisis

10/2009

Prikhodko, Sergey

Development of Russian foreign trade

9/2009

Izryadnova, Olga

Investments in real sector of the Russian economy

8/2009

Liuhto, Kari (ed.)

EU-Russia gas connection: Pipes, politics and problems

7/2009

Blyakha, Nataliya

Russian foreign direct investment in Ukraine

6/2009

Barauskaite, Laura

Chinese Foreign Investments and Economic Relations with the Baltic Sea Region Countries

5/2009

Charushina, Oxana

Some remarks on the impact of European Union membership on the economies of Austria and Finland – some lessons for Croatia

4/2009

Sutyryn, Sergei

Internationalization of Russian Economy: threats and opportunities in time of crises

3/2009

Efimova, Elena G. – Tsenzharik, Maria K.

Electronic Logistics Services in Russia: the Bridge to United Europe

2/2009

Liuhto, Kari

Special Economic Zones in Russia – What do the zones offer for foreign firms?

1/2009

Ehrstedt, Stefan – Zashev, Peter

Belarus for Finnish investors

2008

18/2008

Tuominen, Karita – Lamminen, Eero

Russian special economic zones

17/2008

Lamminen, Eero – Tuominen, Karita

Relocation of headquarters to Saint Petersburg – Public discussion from Russia

16/2008

Vahtra, Peeter – Lorentz, Harri

Analysis on Krasnodar and Rostov regions – Opportunities for foreign food manufacturers

15/2008

Purica, Ionut – Iordan, Marioara

EU and the new century's energy conflicts

14/2008

Vahtra, Peeter – Ehrstedt, Stefan

Russian energy supplies and the Baltic Sea region

13/2008

Baltic Rim Economies Expert Articles 2004-2008

12/2008

Kaartemo, Valtteri*Döner Ekonomi* – Analysis of Turkish Economy

11/2008

Peltola, Kaisa-Kerttu

Russian innovation system in international comparison - Opportunities and challenges for the future of innovation development in Russia

10/2008

Dezhina, Irina – Peltola, Kaisa-Kerttu

International Learning in Innovation Area: Finnish Experience for Russia

9/2008

Usanov, Artur

Special Economic Zone in Kaliningrad as a Tool of Industrial Development: The Case of the Consumer Electronics Manufacturing

8/2008

Zashev, Peter

Current state and development potential of Russian Special Economic Zones – Case study on the example of Saint Petersburg SEZ

7/2008

Vahtra, Peeter – Zashev, Peter

Russian automotive manufacturing sector – an industry snapshot for foreign component manufacturers

6/2008

Cameron, Fraser – Matta, Aaron

Prospects for EU-Russia relations

5/2008

Krushynska, Tetiana

Ukrainian-Russian economic relations, eurointegration of Ukraine: problems, role, perspectives

4/2008

Ehrstedt, Stefan – Vahtra, Peeter

Russian energy investments in Europe

3/2008

Liuhto, Kari

Genesis of Economic Nationalism in Russia

2/2008

Vahtra, Peeter – Kaartemo, Valtteri

Energiaturvallisuus ja ympäristö Euroopan Unionissa - suomalaisyritysten energianäkökulmia

1/2008

Nirkkonen, Tuomas

Chinese Energy Security and the Unipolar World – Integration or confrontation?

2007

19/2007

Nojonen, Matti

The Dragon and the Bear 'facing a storm in common boat' – an overview of Sino-Russian relationship

18/2007

Kaartemo, Valtteri (ed.)

New role of Russian enterprises in international business

17/2007

Vahtra, Peeter

Suurimmat venäläisyrietykset Suomessa

16/2007

Jaakkola, Jenni

Income convergence in the enlarged European Union

15/2007

Brunat, Eric

Issues of professional development of labour resources in the Kaliningrad region

14/2007

Dezhina, Irina – Zashev, Peeter

Linkages in innovation system in Russia – Current status and opportunities for Russian-Finnish collaboration

13/2007

Vahtra, Peeter

Expansion or Exodus? The new leaders among the Russian TNCs

12/2007

Kärnä, Veikko

The Russian mining industry in transition

11/2007

Männistö, Marika

Venäjän uudet erityistalousalueet – Odotukset ja mahdollisuudet

10/2007

Kuznetsov, Alexei V.

Prospects of various types of Russian transnational corporations (TNCs)

9/2007

Uiboupin, Janek

Cross-border cooperation and economic development in border regions of Western Ukraine

8/2007

Liuhto, Kari (ed.)

External economic relations of Belarus

7/2007

Kaartemo, Valter

The motives of Chinese foreign investments in the Baltic sea region

6/2007

Vahtra, Peeter - Pelto, Elina (eds)

The Future Competitiveness of the EU and Its Eastern Neighbours

5/2007

Lorentz, Harri

Finnish industrial companies' supply network cooperation and performance in Russia

4/2007

Liuhto, Kari

A future role of foreign firms in Russia's strategic industries

3/2007

Lisitsyn, Nikita

Technological cooperation between Finland and Russia: Example of technology parks in St. Petersburg

2/2007

Avdasheva, Svetlana

Is optimal industrial policy possible for Russia? Implications from value chain concept

1/2007

Liuhto, Kari

Kaliningrad, an attractive location for EU Investors

pan-european institute

www.tse.fi/pei